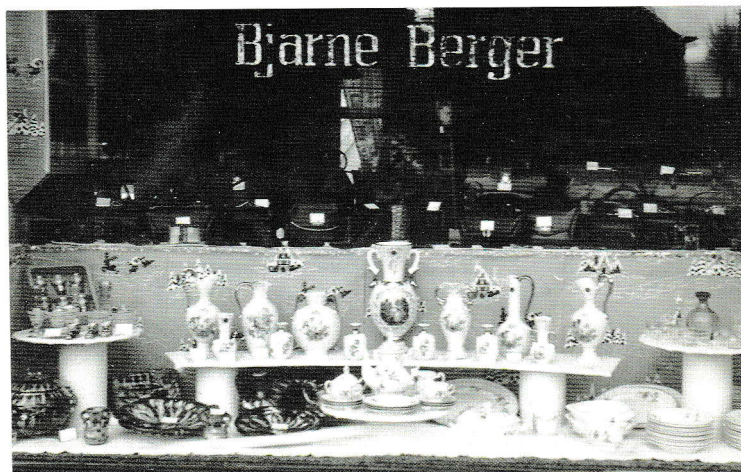

Bjarne Berger Landhandleri

Av Dag Mysen

Guston og Arve Mysen eide forretningsgården Østre Vangen, på folkemunne «Røde Mølle», og som senere ble kjent som «Bergergården» i «Bergerkrysset» på Mysen. Brødrene Helge og Holm Mysen drev landhandleri i dette bygget fra 1917-29. Da ble bygget og forretningsdriften solgt til en som het Kallager, og som drev stedet et kort år før det ble videresolgt til Bjarne Berger i 1930.

Forretningsvindu slik det sto frem i 1950-årene med blant annet pyntegjenstander og kaffe- og middagserviser i porselen. Foto: Bjarne Berger.

Bjarne Berger

Bjarne ble født 5. november i 1901 på Stai i Stor-Elvdal. Etter konfirmasjonen reiste han til Hvittingfoss og gikk i butikk lære hos onkelen sin, Jens Homb. Han var ivrig vintersportsutøver og deltok i Holmenkollen for Kongsberg skiklubb. Etter hvert bestyrte Bjarne butikker onkelen eide i Holmestrand og senere i Moss.

I Hvittingfoss traff han *Valborg Skrede*, som senere ble hans livsledsager og dyktige partner. Hun var sterk både fysisk og mentalt. 29 år gammel overtok Bjarne Østre Vangen som en fullbefaren butikkmann. Året etter giftet Valborg og Bjarne seg, med bo i andre etasje hos *Anna Narvestad* i Torggata. I 1936 flyttet de inn i nybygd hus i Vandugveien. Sønnen *Torer* ble

født i 1932, *Bjørnulf* i 1937 og *Ruth Ingebjørg* («Tittit») i 1939.

Bjarne utviste stor og iherdig aktivitet etter å ha etablert seg på Mysen. Vareutvalget var typisk for landhandlere. Hovedvekten var på kolonialvarer. Men det var også en betydelig isenkram-avdeling samt handling med kraftfôr og andre mengdevarer til landbruket. Han hadde lastebil. Både *Trygve Dahlstrøm* og *Ferdinand Bakke* begynte sine yrkesliv hos Bjarne Berger. Bjarne sa alltid siden at årene før 1940 var de beste handle-årene hans.

Krigen kom med vareknapphet og rasjonering. Det var ikke vanskelig å få solgt varer. Utfordringen var å få tak på dem. Det gjorde at omsetningen ble deretter. Rasjoneringen på nær sagt alt mulig varte ut 40-åra og ble ikke helt avsluttet før i 1954. Ti-året fra 1940–50 ble derfor utfordrende for handelsnæringen.

Interiør fra forretningen i 1930-årene.
Foto: Bjarne Berger.

I 1950-årene tok det seg opp igjen. Det ble gode handle-år også for butikken i Berger-krysset. Valborg begynte å ta mere tak i butikken fra midt av 1950-tallet. Begge guttene begynte i butikken som store barn. Alt av mel, sukker, kaffe osv. måtte veies for hånd og pakkes. Det var ofte barnas jobb, sammen med lettere varebringing. Andre som arbeidet i butikken gjennom årene var: Aslaug Hermansen, Synnøve Brødremoen, Hildur Lintho, Kari Langbråten, Dagmar Nikolaisen og Ragnhild Smerkerud. Fra konfirmasjonsalder ekspederte også guttene i butikken.

Friluftsmennesket

Bjarne var friluftsmenneske og fiske-entusiast. Han var spesialist på fluefiske og hadde i flere år kurs i fluekasting på tennisbanen på Mysen.

Forretningsbygget slik det sto frem i 1930-årene.
Foto: Bjarne Berger.

Han hadde mye stor laks og ørret på samvittigheten. Han dannet en gjeng rundt seg som han lærte opp i fiskingens hemmeligheter: Jønsson, Olafsrud, dyrlege Langseter, murmester Bjerke Johansen, Jan Røine, Herstein Beyer-Olsen jr. med flere. De hadde faste turer i høstperioden hvert år og i lang tid.

Ved siden av var han en dedikert bridge-spiller med reisende Kristian Jansen som fast makker.

Sykdom

Bjarne var stor-røyker, og fikk utfordringer med helsa si før han passerte de seksti. Det gjorde at intensiteten i butikk-drifta avtok etter hvert. Valborg tok mer og mer over i det daglige i butikken. Bjørnulf hjalp også til etter arbeidstid i banken, og i helgene.

Butikken hadde likevel full drift frem til opphøret til nyttår 1969. Bjarne døde i juli dette året og Valborg driftet forretningen videre frem til 31.12. Da ville ikke Valborg mer. Moms ble innført i Norge fra 1. januar 1970. Det ble for komplisert for en pensjonist å ta tak i. Etter at hun avviklet butikken, sto hun en tid i frukt-avdelingen på Arild's Stormarked.

Valborg Berger

Valborg levde helt til 1992 og ble nesten 90 år. I yngre år var hun turner

og spilte tennis. Hun var en kraftfylt og engasjert dame som også var aktiv i foreningslivet på Mysen. Hun var kasserer og formann i foreningen Idun, var med i Sjømannsmisjonen og flere andre foreninger. Hun satt i det siste kommunestyret i Mysen kommune og var med på gjenforeningen med Eidsberg.

Kilder:

- Hans Wåler: Mysenleksikon, 1999
- Bjørnulf Berger.